

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: Sundhedsøkonomi
Sagsbeh.: DEPMNH
Sagsnr.: 1602125
Dok. nr.: 71131
Dato: 26. april 2016

NOTAT

Status til SUU for kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier, 1. kvartal 2016

Resumé

Sundheds- og Ældreministeriet orienterer kvartalsvist SUU om status for arbejdet med de kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier. Notatet redegør for baggrunden for kvalitetsfundsprojekterne og de formelle rammer for projekterne. Dernæst følger en overordnet status for projekterne og ministeriets arbejde, herunder status for projekter under skærpet tilsyn.

Baggrund

Det fremgår af økonomiaftalen med regionerne for 2008, at målsætningen om et tidssvarende og bæredygtigt sygehusvæsen kræver strukturændringer og investeringer i nye bygninger og ny teknologi. Den daværende regering nedsatte derfor i 2007 et ekspertpanel, der fik til opgave at vurdere konkrete anlægsprojekter fra regionerne i forhold til en række i økonomiaftalen fastlagte principper vedrørende samling af enheder, driftsøkonomisk rentabilitet, effektivitet og kvalitet.

Ekspertpanelet vurderede bl.a. ansøgningerne ud fra en forventning om, at der i 2020 ville være 20 pct. færre senge og 50 pct. flere ambulante behandlinger end i 2007. Der var ikke tale om et krav til regionerne, men om en beregningsforudsætning.

På baggrund af panelets anbefalinger blev den økonomiske ramme for projekterne lagt fast i finansloven for 2009. Der er en samlet totalramme på 41,4 mia. kr. (09-pl). Heraf bidrager staten via Kvalitetsfonden med 25 mia. kr. og regionerne med 16,4 mia. kr. Med økonomiaftalen for 2013 fik regionerne desuden mulighed for at låne op til 1 mia. kr. til energiinvesteringer i kvalitetsfundsprojekterne. Den samlede totalramme for projekterne er 46,7 mia. kr. i 16-pl.

Der er meddelt endeligt regeringstilsagn til de i alt 16 projekter. Her er både tale om helt nybyggede hospitaler og til- og ombygninger på eksisterende matrikler. Fælles for projekterne er, at de alle spiller en vigtig rolle i samlingen af specialer på færre matrikler.

I regeringens tilsagn til det enkelte projekt er der fastsat en totalramme, som er den maksimale udgift regionerne må bruge på at opføre et tidssvarende og fuldt funktionsdygtigt hospital. Det er desuden en tilsagnsbetingelse, at en bestemt andel af totalrammen reserveres til it, udstyr, apparatur mv.

Totalrammen er gældende i hele projektperioden. De ændringer, der eventuelt sker i projekterne, er prioriteringer og omdisponeringer foretaget af regionen inden for totalrammen. Den økonomiske totalramme sikrer, at der også er midler til øvrige regionale

anlægsprojekter, som ikke er støttet af kvalitetsfonden, ligesom den fremmer omkostningseffektive og innovative løsninger.

Formelle rammer for projekterne, herunder ministeriets rolle

Regelsættet for kvalitetsfundsprojekterne udgøres af et administrationsgrundlag samt en regnskabs- og en revisionsinstruks. Administrationsgrundlaget beskriver ministeriets overordnede retningslinjer samt ansvarsfordelingen mellem ministeriet og regionerne. Regnskabsinstruksen beskriver regionernes forpligtelser som tilskudsmodtager, herunder rammerne for regionernes rapportering til ministeriet.

Regionerne er bygherrer på de enkelte kvalitetsfundsbyggerier. Det er et tilsagnskrav, at regionerne skal levere fuldt funktionsdygtige sygehuse, som bygges fleksibelt, så de kan håndtere fremtidens behandlingsbehov. Inden for investeringsrammen er det op til regionerne at vælge de løsninger, der er hensigtsmæssige lokalt ift. køkkener, antal senge m.m.

Sundheds- og Ældreministeriet udbetaler tilskud fra Kvalitetsfonden og fører tilsyn med projekterne. Formålet med tilsynet er at sikre, at de enkelte projekter lever op til regeringens tilsagnsbetingelser, og at de er robuste og realisable inden for den økonomiske totalramme, der er bindende for det enkelte projekt. Færdiggørelsetidspunkt er ikke et tilsagnsvilkår, men ministeriet følger overordnet op på, at den nye sygehusstruktur realiseres ca. 2020. Tilsynet er baseret på regionernes rapporteringer om projekterne, der også tilgår regionsrådene.

Inden der kan udbetales tilskud, skal projekterne indsende en udbetalingsanmodning, der skal godkendes af ministeriet. Når udbetalingsanmodningen er godkendt, skal regionen hvert kvartal sende en rapport til ministeriet, som danner grundlag for udbetalingen af tilskud.

Hvis Sundheds- og Ældreministeriet ikke er fuldt betrygget i et projekts robusthed og realiserbarhed, har ministeriet mulighed for at skærpe tilsynet. Det kan f.eks. indebære krav om hyppigere og mere detaljeret rapportering eller at udbetaling af kvalitetsfondsmidler sættes i bero.

Alle kvalitetsfundsprojekterne undtagen Slagelse Sygehus' akutmodtagelse har i det endelige tilsagn fået et effektiviseringskrav på mellem 4 og 8 procent af driftsbudgettet for de funktioner, der berøres af byggeriet. Effektiviseringskravet ligger ud over de almindelige årlige produktivitetskrav og skal være realiseret senest år et efter projektets ibrugtagning.

Effektiviseringsgevinsterne indgår som finansieringsbidrag til ny sygehusaktivitet i de årlige økonomiaftaler mv. og kan dermed ikke indgå som en del af sygehusenes eksisterende drift. De første effektiviseringsgevinster skal realiseres i forbindelse med ibrugtagningen af Nyt Psykiatrisygehus i Slagelse. Derfor udarbejdes der nu en konkret model for udmøntning af gevinsterne.

Sundheds- og Ældreministeriet har fastlagt et rapporteringskoncept for det regionale arbejde med effektiviseringerne, som skaber gennemsigtighed i arbejdet med at realisere effektiviseringsgevinsterne som forudsat. Konceptet er drøftet med Rigsrevisionen, *jf. nedenfor*.

Status for projekterne og ministeriets arbejde

11 projekter får eller har fået udbetalt midler fra Kvalitetsfonden. Kvalitetsfundsprojekterne Slagelse Sygehus og Psykiatri i Slagelse (GAPS) er fuldt ibrugtaget, og de øvrige projekter er i forskellige faser, *jf. Tabel 2*.

De resterende fem projekter har pr. ultimo 1. kvartal 2016 endnu ikke anmodet om at få udbetalt midler fra Kvalitetsfonden. 10 projekter har anmodet om adgang til energilånepuljen til kvalitetsfundsbyggerier.

På baggrund af regionernes investeringsprofiler for projekterne forventer Sundheds- og Ældreministeriet, at byggeaktiviteten i de kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier vil toppe i 2018.

Tabel 1				
Status for projekterne				
Projekt	Tilsagnsramme (mio. kr. 09-PL)	Korrigeret tilsagnsramme inkl. energilån (mio. Kr. 09-PL)	Ministeriets proces	Ministeriets tilsyn
Region Hovedstaden	12.850	12.895		
Nyt Hospital Bispebjerg	2.950	2.950	Endeligt tilsagn	Faserapportering
Nyt Hospital Herlev	2.250	2.290	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Nyt Hospital Nordsjælland	3.800	3.800	Endeligt tilsagn	Faserapportering
Nyt Hospital Hvidovre	1.450	1.450	Endeligt tilsagn	Faserapportering
Det Nye Rigshospital	1.850	1.855	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Ny Retspsykiatri Sct. Hans	550	550	Endeligt tilsagn	Faserapportering
Region Midtjylland	10.650	10.837		
Det Nye Universitetshospital i Aarhus (DNU)	6.350	6.451	Udbetaling	Skærpet tilsyn
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup (DNV)	3.150	3.222	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Regionshospitalet Viborg	1.150	1.164	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Region Nordjylland	4.100	4.100		
Nyt Aalborg Universitetshospital	4.100	4.191	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Region Sjælland	5.350	5.410		
Køge Sygehus	4.000	4.000	Endeligt tilsagn	Faserapportering
Psykiatri i Slagelse	1.050	1.110	Ibrugtaget	Skærpet tilsyn. Afventer endeligt anlægsregnskab
Slagelse Sygehus (somatik)	300	300	Ibrugtaget	Afventer endeligt anlægsregnskab
Region Syddanmark	8.450	8.621		
Kolding Sygehus	900	912	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Nyt Universitetshospital i Odense (OUH)	6.300	6.444	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
Aabenraa Sygehus	1.250	1.264	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering
I alt	41.400	41.954		

Anm.: Grundet projekternes størrelse kan der være vanskeligheder ved at angive projektets præcise placering, da forskellige underprojekter kan være i forskellige faser. I den korrigerede tilsagnsramme indgår for Psykiatri i Slagelse et beløb på 60 mio. kr. til sikringsmæssige installationer, som regeringen i endeligt tilsagn har accepteret at Region Sjælland afholder af den almindelige anlægsramme.

Kilde: SUM's møder med regionerne samt tilgængeligt materiale på hjemmesider mv.

Projekter under skærpet tilsyn

Psykiatri i Slagelse (GAPS)

Det nye psykiatrihospital i Slagelse blev indviet d. 24. august 2015, og byggeriet er nu fuldt ibrugtaget. Byggesagen er ikke afsluttet, så byggeregnskab er endnu ikke opgjort. Dertil bemærkes at verserende voldgiftssager vil påvirke det endelige resultat. Regionen forventer at voldgiftssagerne kan afsluttes med et mindre overskud for projektet, men denne vurdering er behæftet med en vis usikkerhed.

Det Nye Universitetshospital i Aarhus (DNU)

DNU har været underlagt skærpet tilsyn siden december 2011. Siden endeligt tilsagn er arealet øget med 64.000 m², svarende til 34 pct. Ministeriets opfølgning har især knyttet sig til afgrænsning af DNU ift. areal og funktioner samt styringen af projektet, herunder risiko og reserver. På baggrund af fornyet usikkerhed om projektets robusthed har SUM i samarbejde med Region Midt i januar 2016 iværksat en handlingsplan, der skal

aflære en række udfordringer og identificere relevante handlemuligheder i.f.t. bl.a. projektets organisering, kvalitetssikring og reserver. Der er konkluderet på arbejdet i april 2016. Handlingsplanen har identificeret handlemuligheder i.f.t. centrale udfordringer i projektet. Ministeriet følger i den kommende tid op på, at regionen iværksætter nødvendige handlinger. Det skærpede tilsyn fastholdes, bl.a. henset til, at 2016 vil være endnu et intenst byggeår på DNU.

Rigsrevisionen om sygehusbyggerier

Rigsrevisionen har tidligere udarbejdet to beretninger om sygehusbyggerierne.

Rigsrevisionen åbnede i oktober 2015 en forundersøgelse for at aflære, om der var grundlag for at udarbejde en tredje beretning om sygehusbyggerier. Forundersøgelsen skulle også danne grundlag for at beslutte, om opfølgning på beretning II skulle ske i form af et selvstændigt notat eller som del af en evt. ny beretning.

Rigsrevisionen har nu besluttet at udarbejde dels et opfølgende notat på beretning II vedr. effektiviseringer, dels en helt ny beretning om regionernes arbejde med risikostyring.

Resultaterne af de tidligere undersøgelser og fokus i det kommende arbejde skitseres nedenfor.

- Beretning om sygehusbyggerier (tilsagnsproces og tilsyn) - AFSLUTTET
Rigsrevisionen vurderede i *Beretning til Statsrevisorerne om sygehusbyggerier* fra december 2011, at ministeriet ikke havde gennemført en tilfredsstillende tilsagnsproces, men at ministeriet havde tilrettelagt tilsynet med sygehusbyggerierne tilfredsstillende. RR har i et opfølgende notat fra februar 2014 fundet ministeriets initiativer tilfredsstillende og afsluttet beretningen.
- Beretning om sygehusbyggerier II (effektiviseringer) - OPFØLGENDE NOTAT
RR vurderede i *Beretning til Statsrevisorerne om sygehusbyggerier II* fra oktober 2013, at ministeriet på et tidligere tidspunkt burde have udarbejdet et koncept, som konkretiserede, hvordan ministeriet ville følge op, og som tydeliggjorde rammerne for at opføre de effektiviseringer, regionerne skal gennemføre ifm. kvalitetsfundsprojekterne. RR fandt det dog positivt, at ministeriet havde præciseret rammerne og dermed fastlagt et klarere udgangspunkt for opførelsen af effektiviseringerne. Ligeledes fandt RR det positivt, at der for hvert enkelt projekt var opstillet et konkret mål om effektivisering.

Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne om sygehusbyggerier II (oktober 2013) har SUM i efteråret 2014 evalueret konceptet for vurdering af regionernes arbejde med effektiviseringer i kvalitetsfundsprojekterne.

Ministeriets evaluering konkluderer, at konceptet fra maj 2013 lever op til hovedformålet om at skabe gennemsigtighed for regionens arbejde med at realisere de forudsatte effektiviseringskrav samt sandsynliggøre, at effektiviseringsgevinsten kan henføres til kvalitetsfundsinvesteringen og at gevinsten kan realiseres som forudsat i år et efter ibrugtagning. Ministeriet har ultimo 2014 fremsendt evalueringen til Rigsrevisionen til orientering.

Rigsrevisionen har i marts 2016 meddelt Sundheds- og Ældreministeriet, at den vil udarbejde et opfølgende notat om regionernes arbejde med at effektivisere sygehusdriften i de kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier og ministeriets tilsyn hermed. Notatet forventes afleveret i august 2016.

- Beretning om sygehusbyggerier III (risiko- og reservestyring) – NY BERETNING
Rigsrevisionen har i februar 2016 meddelt Sundheds- og Ældreministeriet, at den vil gennemføre en undersøgelse af Region Midtjyllands styring af risici og håndtering af ændringer i de kvalitetsfondsstøttede sygehusbyggerier. Rigsrevisionen vælger i denne undersøgelse at undersøge Det Nye Hospital i Vest (Gødstrup) og Det Nye Universitetshospital i Aarhus (DNU). Ved udvælgelsen af de 2 cases er der især lagt vægt på økonomisk væsentlighed samt på, at begge byggerier er langt i udførelsesfasen. Undersøgelsen forventet afsluttet med en beretning til Statsrevisorerne i november 2016.

Levering og produktion af mad i kvalitetsfondsprojekterne

Regeringen vil, *jf. aftale i Finansloven for 2016*, drøfte med Danske Regioner, hvordan der sikres fleksibel levering og den rette mad og ernæring til patienter på de nye sygehuse, som ikke har egne produktionskøkkener. Regeringen og Danske Regioner har iværksat en afdækning af regionernes planer for produktion og levering af mad på de kvalitetsfondsstøttede sygehusbyggerier. Arbejdet forventes afsluttet med en samlet afrapportering i maj 2016.

Videndeling i kvalitetsfondsprojekterne

Sundheds- og Ældreministeriet har fulgt regionernes arbejde med videndeling ifm. kvalitetsfondsprojekterne siden 2012. Arbejdet er med til at sikre bedre udnyttelse af investeringerne i en ny sygehusstruktur ved at understøtte at erfaringer og gode løsninger udveksles på tværs af landet.

Som opfølgning på økonomiaftalen for 2016 har regionerne i december 2015 fremsendt en oversigt over det forgangne års videndelingsindsats. Oversigten beskriver en række aktiviteter knyttet til erfaringsudveksling og konkrete projekter både indenfor de enkelte regioner og regionerne imellem. Det fremgår af oversigten, at regionerne i det kommende år vil satse på at styrke samarbejdet på områder som byggestyring, fælles strategi og fælles business case for sammenhængende logistik og organisationsudvikling, herunder modeller for samarbejde og patientflow.

Sundheds- og Ældreministeren har kvitteret for regionernes indsats på området og fremhævet byggestyring og hensigtsmæssig drift i de kommende sygehuse som centrale fokusområder. Ministeren har samtidig fremhævet, at regeringen lægger vægt på – og gerne bidrager til – indsatsen for at realisere byggeriernes potentiale for fremme af innovation, vækst og eksport for danske virksomheder.

Bygherrepris til psykiatrien i Slagelse

Region Sjælland og Nyt Psykiatrisygehus i Slagelse (GAPS) har i april 2016 modtaget Bygherreprisen 2016, der uddeles af Bygherreforeningen og Boligfonden Kuben. Begrundelsen lød bl.a. på, at der er tale om "Et byggeri, som gør en forskel, og hvor bygherren har hævet barren, skabt uventet merværdi og løftet et samfundsansvar".

Tabel 2
Faseoversigt for kvalitetsfondsstøttede sygehusbyggerier, 1. kvartal 2016

Færdiggjort	Påbegyndt													
Projekt	Fase 1: Program			Fase 2: Projekt	Fase 3: Projektering			Fase 4: Udførelse		Totalramme		Ministeriets proces	Ministeriets tilsyn	Planlagt ibrugtagning Aktuel status
	Program-oplæg	Bygge-program	Rådgiver-valg		Dispositions- og projektforslag	Projektering og udbud	Licitation	Enterprise-kontrakt	Anlægsarbejder	Regnskabs-aflægning	(mio. kr., 09-pl)			
Region Hovedstaden										12.850	12.895			
Nyt Hospital Bispebjerg										2.950	2.950	Endeligt tilsagn	Faserapportering	2015-2024
Nyt Hospital Herlev										2.250	2.290	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2019
Nyt Hospital Nordsjælland										3.800	3.800	Endeligt tilsagn	Faserapportering	2021
Nyt Hospital Hvidovre										1.450	1.450	Endeligt tilsagn	Faserapportering	2020
Det Nye Rigshospital										1.850	1.855	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2018
Ny Retspsykiatri Sct. Hans										550	550	Endeligt tilsagn	Faserapportering	2020
Region Midtjylland										10.650	10.837			
Det Nye Universitetshospital i Aarhus (DNU)										6.350	6.451	Udbetaling	Skærpet tilsyn	2016-2019
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup (DNU)										3.150	3.222	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2019-2020
Regionshospitalet Viborg										1.150	1.164	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2019
Region Nordjylland										4.100	4.191			
Nyt Aalborg Universitetshospital										4.100	4.191	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2020
Region Sjælland										5.350	5.410			
Køge Sygehus										4.000	4.000	Endeligt tilsagn	Faserapportering	2019-2022
Psykiatri i Slagelse*										1.050	1.110	Ibrugtaget	Skærpet tilsyn. Afventer endeligt anlægsregnskab	2015
Slagelse Sygehus (somatik)										300	300	Ibrugtaget	Afventer endeligt anlægsregnskab	2013
Region Syddanmark										8.450	8.621			
Kolding Sygehus										900	912	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2012-2017
Nyt Universitetshospital i Odense (OUH)										6.300	6.444	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2018-2022
Aabenraa Sygehus										1.250	1.264	Udbetaling	Kvartalsvis rapportering	2014-2020
I alt										41.400	41.954			

Anm.: Grundet projekternes størrelse kan der være vanskeligheder ved at angive projektets præcise placering, da forskellige underprojekter kan være i forskellige faser.

*I den korrigerede tilsagnsramme indgår for Psykiatri i Slagelse et beløb på 60 mio. kr. til sikringsmæssige installationer, som regeringen i endeligt tilsagn har accepteret at Region Sjælland afholder af den almindelige anlægsramme.

Kilde: SUM's møder med regionerne samt tilgængeligt materiale på hjemmesider mv.